

လိပ် ဘိး ဘာန် ဒီသါ လီၤ လၢ အ ဘာန် ဃး တၢ် မၤ လီၤ မၢ် ကွံာ် တၢ် စု ဆူာ် ခိန် တ ကး ထီ ဒါ ပိန် မုာ် လၢ ကီၢ် အ့ ဂျိန် မုာ် ထီၣ် က လံၤ ထံး ဟီၣ် က ဝီၤ

Declaration on the Elimination of Violence Against Women in the ASEAN Region
(Karen)

Produced by the Women's League of Burma

www.womenofburma.org

wlb@womenofburma.org

vaw@womenofburma.org

လံာ် ဘိး ဘၣ် ဒီသါ လီၤ လၢ အ ဘၣ် ယး တၢ် မၤ လီၤ မၢ် ကွံာ် တၢ် စု ဆူၣ် ခိၣ် တ ကး ထီ ဒါ ဝိာ် မုၢ် လၢ ကီၢ် အူ ရှၢ် မုၢ် ထီၣ် က လံၤ ထံး ဟီၣ် က ဝီၤ

ကီၢ် ဩၤ နါ ဒ ရူၤ စ လၢ ထံ ဂုၤ ကီၢ် ဂၤ တၢ် ဆဲး ကျိး ကိ တိာ်, ကီၢ် ခဲၣ် ဘိ ဒ ယါ (ကၢ် ပူ ခါ) ကိ တိာ် ခိၣ် ခိၣ် ဒီး ထံ ဂုၤ ကီၢ် ဂၤ တၢ် ဆဲး ကျိး ဒီး ဘိ မုၢ် သကိး ဘိ မုၢ် တၢ် မၤ သကိး တၢ် ကိ တိာ်, ကီၢ် အူၤ ဒီး နံ ရှၢ် ထံ ဂုၤ ကီၢ် ဂၤ တၢ် ဆဲး ကျိး ကိ တိာ်, ကီၢ် လါ အိၣ် (လီ ကီၢ်) ကိ တိာ် ခိၣ် ကျၢ် အစၢၤ ဒီး ထံ ဂုၤ ကီၢ် ဂၤ တၢ် ဆဲး ကျိး ကိ တိာ်, ကီၢ် မ လူ ရှၢ် ထံ ဂုၤ ကီၢ် ဂၤ တၢ် ဆဲး ကျိး ကိ တိာ်, ကီၢ် ပ ယါထံ ဂုၤ ကီၢ် ဂၤ တၢ် ဆဲး ကျိး ကိ တိာ်, ကိ ဖံ လံ ဖံး ထံ ဂုၤ ကီၢ် ဂၤ တၢ် ဆဲးကျိး ကိ တိာ်, ကီၢ် စု က ဖူ ထံ ဂုၤ ကီၢ် ဂၤ တၢ် ဆဲး ကျိး ကိ တိာ်, ကီၢ် ကိၣ် တဲၣ် ထံ ဂုၤ ကီၢ် ဂၤ တၢ် ဆဲး ကျိး ကိ တိာ် ဒီး ကီၢ် ဘံး ယဲး နါ ထံ ဂုၤ ကီၢ် ဂၤ တၢ် ဆဲး ကျိး ကိ တိာ် ခိၣ် တ ဖၣ်;

လၢ တၢ် က သုၣ် နီၣ်ထီၣ် က ဒါ က့ၤ ဟီၣ် ခိၣ် ဒီ ဘၣ် လံာ် ဘိး ဘၣ် ရၤ လီၤ ဘၣ် ယး တၢ် မၤ လီၤ မၢ် ကွံာ် တၢ် စု ဆူၣ် ခိၣ် တ ကး ထီ ဒါ ဝိာ် မုၢ် လၢ အ ဘၣ် တၢ် တူၢ် လိာ် အီၤ လၢ ဘိ မုၢ် စၢ ဖိၣ် က ရၤ အ ဘိၣ် ခိၣ် တၢ် အိၣ် ဖိၣ် (*General Assembly*) တၢ် ဆါ တဲာ် နီၣ် ဂံၢ် (၄၈/၁၀၄) ဝဲ ဒိၣ် စု ဘၣ် အ သီ ၂၀, ၁၉၉၃ နံၣ်, ဒီး လံာ် ယံး ယာ် ဘၣ် ယး တၢ် မၤ လီၤ မၢ် ကွံာ် တၢ် နီၤ ဖး တၢ် အ နူၣ် အ ဆါ အ က့ၢ် အ ဂီၤ အ က လုာ် က လုာ် ထီ ဒါ ဝိာ်မုၢ် (*CEDAW*) သုၣ် တ ဖၣ် အ ဂီၢ်;

တၢ် ဘၣ် ယိၣ် ဝဲ ဒုၣ်လၢ တၢ် စု ဆူၣ် ခိၣ် တ ကး ထီ ဒါ ဝိာ် မုၢ် တၢ် လၢ အ ဩၤ မၤ တံာ် တာ် တၢ် က ဒီး နူၢ် ဘၣ် တၢ် ထဲ သိး တုၤ သိး, တၢ် လဲၤ ထီၣ် လဲၤ ထီ ဒီး တၢ် မုၢ် တၢ် ခုၣ် အ ကျဲ နူၣ် လီၤ နူၣ် ဘၣ် တၢ် ဟံ ဖျါ ထီၣ် ယုာ် အီၤ လၢ ဘ့ၤ ကျဲ (*Beijing*) လံာ် ဘိး ဘၣ် ရၤ လီၤ ဒီး တၢ် ဟူး တၢ် ဂဲၤ ပျါ စီၢ် အ ဖိ ခိၣ်, လၢ အ ဘၣ် တၢ် တူၢ် လိာ် အီၤ ဝဲ ဟီၣ် ခိၣ် ဒီ ဖျါၣ် ဝိာ် မုၢ် တၢ် အိၣ် ဖိၣ် ဖး ဒိၣ် (၄) ဘျီ တ ဘျီ ဝဲ လါ ဝဲး ပ ထု ဘၣ် ၁၉၉၅ နံၣ်, ဒီး ဒ် နူၣ် အ သိး တၢ် ဝဲး က တိၤ သကိး က ဒီး အီၤ လၢ အ ဂုၢ် ဝဲ ဘျီၣ် ဒိၣ် တၢ် အိၣ် ဖိၣ် (*General Assembly*) အ တၢ် တၢ် ဝိၣ် လီၤ ဆီ (၂၃) ဘျီ တ ဘျီ လၢ အ ခိၣ် တီ မုၢ် ဝဲဒုၣ် “ဝိာ် မုၢ် လၢ နံၣ် ၂၀၀၀: မုၢ် ခါ တၢ် ထဲ သိး တုၤ သိး, တၢ် လဲၤ ထီၣ် လဲၤ ထီ ဒီး တၢ် မုၢ် တၢ် ခုၣ် လၢ ယၤ ဖိၣ် နံၣ် ၂၁ အ ဂီၢ်”;

လၢ တၢ် အိၣ် ဒီး မၤ ဂၢ် ထီၣ် ကျၢၤ ထီၣ် တၢ် ပ ညိၣ် ဒီး တၢ် တိာ် ဟံ သုၣ် တ ဖၣ် လၢ အ မုၢ် ဝဲဒုၣ် ၁၉၆၇ နံၣ် အူ ရှၢ် မုၢ် ထီၣ် က လံၤ ထံး ထံ ကီၢ် တ ဖၣ် အက ရၤ (*ASEAN*) အ လံာ် ဘိး ဘၣ် ရၤ လီၤ (ဘိ ကိး လံာ် ဘိး ဘၣ် ရၤ လီၤ), ၁၉၇၆ နံၣ် အၤ ဝဲၤ ယၤ (*ASEAN*) တၢ် အၢၣ် လီၤ အီၤ လီၤ အ လံာ် ဘိး ဘၣ် ရၤ လီၤ, ၁၉၈၇ နံၣ် ဝုၢ် မ နံၤ လၢ လံာ် ဘိး ဘၣ် ရၤ လီၤ, ၁၉၈၈ နံၣ် ဝိာ် မုၢ် အ တၢ် လဲၤ ထီၣ် လဲၤ ထီ လၢ အူ ရှၢ်ဟီၣ် က ဝီၤ ပူၤ, ဒီး ၁၉၉၈ နံၣ် ဟ နူၢ်တၢ် ဟူး တၢ် ဂဲၤ အ တၢ် ရဲၣ် တၢ် ကျဲ သုၣ် တဖၣ်အ ဂီၢ် ; ဒီး

လၢ တၢ် သုၣ် ညါ ဟံ ပ နီၣ် လၢ တၢ် စု ဆူၣ် ခိၣ် တ ကး ထီ ဒါ ဝိာ် မုၢ် အံၤ မၤ ဘၣ် ဒီ ဒီး မၤ ဟး ဂီၤ ဝဲ ဒုၣ် အ ဝဲ သုၣ် ဟီၣ် ခိၣ် ဖိ နွဲး ယာ် ဒီး အ ဂံၢ် ခိၣ် ထံး တၢ် သ ဘျဲ, မၤ ယံး ထီၣ် အ ဝဲ သုၣ် အ ကျဲ အ က ပါ လၢ က ဒီး နူၢ် ဘၣ် ဒီး ပၤ ယာ် ဘၣ် တၢ် ဖိ တၢ် လံၤ ဒီး တၢ် ဖံး တၢ် မၤ တဖၣ်, ဒီး မၤ တံာ် တာ် အ ဝဲ သုၣ် အ တၢ် သု တၢ် ဘၣ် အ တၢ် လဲၤ ထီၣ် လဲၤ ထီ အ ကျဲ အ ကျဲ အ ယိ;

ဗဲ အံၤ တၢ် ထုး ထီၣ် ဘိး ဘၣ် ရၤ လီၤ လၢး

ဒ် သိးဟီၣ် က ဝီၤ ဒိၣ် အ တၢ် မၤ သကိး, တၢ် ဟံၣ် ဖျိၣ် ဆၢ ဝဲၣ် ဒီး တၢ် တီၢ် ခိၣ် ရီၣ် ဗဲ သကိး တၢ် လၢ တၢ် က မၤ လီၤ မၤ ကွံၣ် တၢ် စု ဆူၣ် ခိၣ် တ ကး ထီၣ် ဒါ ပိာ် မုၢ် လၢ ဟီၣ် က ဝီၤ ဒိၣ် အ ပူၤ က ဟဲ ဆူၣ် ထီၣ် အ ဂီၢ် န့ၣ်, က ရၤ ဖိ ထံ ကီၢ် လၢ (ASEAN) အ ထံ ကီၢ် တ ဘၣ် စုၣ် စုၣ် မ့ၢ် ဂ့ၤ, အါ ဘၣ် ဟံၣ် ဖျိၣ် မၤ သကိး မ့ၢ် ဂ့ၤ က ဘၣ် ဂ့ၣ် ကျဲး စး မၤ လၢ ထီၣ် ပဲၤ ထီၣ် တၢ် ပ ညိၣ် ဖိ တၢ် ဒီး တၢ် အၢၣ် လီၤ ဆီ လီၤ တ ဖၣ် လၢ အ ဘၣ် ထွဲ ဒီး တၢ် မၤ ဟါ မၤ ကွံၣ် တၢ် စု ဆူၣ် ခိၣ် တ ကး ထီၣ် ဒါ ပိာ် မုၢ် ဒီး က ဘၣ် အံး ထွဲ ကွၢ် ထွဲ တၢ် မၤ အ တၢ် လဲၤ ထီၣ် လဲၤ ထီၣ် တ ဆီ ဘၣ် တ ဆီ ဒ် အ အိၣ် ဖျါ လၢ လၢ် အံၤ အ သိး န့ၣ် လီၤ.

၁. က ဟ့ၣ် ဂံၢ် ဟ့ၣ် ဘါ အါ ထီၣ် ဟီၣ် က ဝီၤ ဒိၣ် ပ တီၢ် ဒီး ထံ ကီၢ် ခံ ဘၣ် ဘၢၣ် စၢၤ တၢ် မၤ သ ကိး တၢ် လၢ အ မ့ၢ်ဝဲ တၢ် ယု ထံၣ် သ့ၣ် ညါ, တၢ် ထၢ ဖျိၣ် ဝါ ဖျိၣ်, တၢ် ဝဲၣ် ထံ နီၤ ဖး ဒီး တၢ် ရၤ လီၤ တၢ် ဂ့ၢ် တၢ် ကျိၤ သ့ၣ် တ ဖၣ် န့ၣ် က ဘၣ် မ့ၢ် တၢ် လၢ အ ဘၣ် ဂ့ၢ် ဘၣ် ဝီ, လၢ တ နီၤ ဖး မုၢ် ခါ, သး နံၣ် အ န့ၣ် အ ဆၢ, ဒီး က ဘၣ် မ့ၢ် တၢ် လၢ အ ပၣ် ယုၣ် ဒီး တၢ် ဂ့ၢ် တၢ် ကျိၤ အ ဂ့ၤ အ ဂၤ လၢ အ ဘၣ် ထွဲ လိာ် သး သ့ၣ် တဖၣ် လီၤ ဆီ ဒ် တၢ်, တၢ် စု ဆူၣ် ခိၣ် တ ကး ထီၣ် ဒါ ပိာ် မုၢ်/ဒီး ပိာ် မုၢ် ဖိ သ့ၣ် တ ဖၣ် အ တၢ် ဟဲၤကဲ ထီၣ် သး အ လုၢ် အ လၢ် ဒီး အ ယၢ် လၢ် တၢ် ပိာ် ထွဲ ထီၣ် အ ခံ တ ဖၣ် န့ၣ် လီၤ. တ ကး ဒီး ဘၣ်, တၢ် က မၤ သ ကိး တၢ် ဒ် သိး သ န့ၣ် ဖိ လ စံၣ် ဒီး တၢ် ရဲၣ် တၢ် ကျဲၤ သ့ၣ် တ ဖၣ် လၢ အ က ဒုး လီၤ မၤ ကွံၣ် ဝဲ ဒ် တၢ် စု ဆူၣ် ခိၣ် တ ကး ထီၣ် ဒါ ပိာ် မုၢ် တ ဖၣ် န့ၣ် အ တၢ် ဘၣ် ဒ် ဘၣ် ထံး တၢ် ဒီး အ တၢ် တုၤ ထီၣ် ထီၣ် ဘး က အိၣ် ဝဲဒ် အ ဂီၢ်;

၂. က စိာ် က ဖိ ထီၣ် တၢ် မၤ ကျဲၤ တ ဘိ လၢ အ လၢ အ ပဲၤ , လၢ က မၤ လီၤ မၤ ကွံၣ် တၢ် စု ဆူၣ် ခိၣ် တ ကး ထီၣ် ဒါ ပိာ် မုၢ် ခိၣ် ဖျါ တၢ် ဒုး အိၣ် ထီၣ် တၢ် မၤ အ ကျိၤ အ ကွၢ် လၢ အ ကျါ ဘၢ ဝဲ ဒ် တၢ် ဂ့ၢ် လွံၢ် ထံၣ် လၢ အ ဘၣ် ယး ဒီး တၢ် စု ဆူၣ် ခိၣ် တ ကး ထီၣ် ဒါ ပိာ် မုၢ် တ ဖၣ် န့ၣ် လီၤ. တၢ် သ့ၣ် တ ဖၣ် အံၤ မ့ၢ် ဝဲ တၢ် ဒုး အိၣ် ထီၣ် တၢ် မၤ စၢၤ လၢ တၢ် က မၤ လၢ ပဲၤ ပုၤ လၢ အ တူၢ် ဘၣ် တၢ် တ ဖၣ် အ တၢ် လိာ် ဘၣ် , ဟံး န့ၢ် တၢ် အ ရူ လၢ ပုၤ လၢ အ လုၢ် သ့ၣ် ခါ ပ တာ် တၢ် သိၣ် တၢ် သိ ဒီး ပုၤ လၢ အ မၤ က မၣ် တၢ် တ ဖၣ် အဖိ ခိၣ်, တၢ် နၢ် ပါၢ် တၢ် စု ဆူၣ် ခိၣ် တ ကး ထီၣ် ဒါ ပိာ် မုၢ် အ တၢ် ဟဲၤ ကဲ ထီၣ် သး အ လုၢ် အ လၢ် ဒီး အ ဂ့ၢ် အ ခါး, ဒီး တၢ် ဆီ တ လဲ ကွံၣ် ပုၤ တ ဝါ ဒိၣ် အ တၢ် ထံၣ် ဒီး တၢ် ဟံၣ် သး တဖၣ်;

၃. က ဟ့ၣ် ဂံၢ် ဟ့ၣ် ဘါ မုၢ် ခါ တၢ် ထဲ သိး တုၤ သိး (gender mainstreaming) လၢ ပါ ဆုၢ် တၢ် တၢ် ဘျါ (policy), တၢ် ရဲၣ် တၢ် ကျဲၤ (program), တၢ် မၤ အ ကျိၤ အ ကွၢ် (system), တၢ် မၤ ကျဲၤ (procedure), ဒီး တၢ် မၤ အ ဂ့ၢ် အ ဝီ (process) အ ပူၤ ဒ် သိး က ယၢ် မ့ၢ် တၢ် စု ဆူၣ် ခိၣ် တ ကး အ က လုၢ် က လုၢ် ထီၣ် ဒါ ပိာ် မုၢ် တ ဖၣ် က မၤ လီၤ မၤ ကွံၣ် အဂီၢ်;

၄. က ဒုး အိၣ် ထီၣ် တၢ် ဘျါ သဲ စး, ဒီး အ လီၢ် မ့ၢ် အိၣ် န့ၣ် မၤ ဆူၣ် ထီၣ် မ့ တမ့ၢ် ဘီၣ် ဘၣ် မၤ လီၤ ထံ လီၢ် ကီၢ် ပူၤ တၢ် သိၣ် တၢ် သီ, လၢ တၢ် က ဒီ သ ဒါ ဆီ တၢ် စု ဆူၣ် ခိၣ် တ ကး ထီၣ် ဒါ ပိာ် မုၢ် အ ဂီၢ်, က မၤ ဂ့ၤ ထီၣ် တၢ် ဘၣ် တၢ် ဘၢ , တၢ် ကူၤ စါ ယါ ဘျါ, တၢ် အိၣ် ဆူၣ် အိၣ် ချ့ ဒီး တၢ် မၤ ဘၣ် လီၢ် ဘၣ် စး က့ၤ တၢ် အိၣ် မူ လၢ ပုၤ တူၢ် ဘၣ် တၢ် ဖိ တ ဖၣ် အ ဂီၢ်, တၢ် သ့ၣ် တ ဖၣ် အံၤက ဘၣ် ပၣ် ယုၣ် စုၢ် ကိး ဒီး တၢ် ယိ ထံ သ့ၣ် ညါ , တၢ် လိာ် ဘၢ လိာ် ကွီၢ်, တၢ် စံၣ် ညိၣ် ဒီး အ လီၢ် မ့ၢ် အိၣ် န့ၣ် တၢ် က သိၣ် က့ၤ သီ က့ၤ ပုၤ မၤ က မၣ် တၢ် ဖိ တဖၣ်, ဒီး တၢ် က ဒီ သ ဒါ စုၢ် ကိး ပိာ် မုၢ် ဒီး

ပိတ် မှန် ဖိ သည် တဖန် လာ အ သု တ တူ၍ ဘဉ် တာ် စု ဆူ၍ ခိ၍ တ ကး အ သိ တ ဘျီ တ ဂုၤ, ဝဲ လာ အ ဝဲ သု၍ အိ၍ လာ ဟံ၍ ဂုၤ, လာ တာ် မၤ လီၤ ဂုၤ, ပုၤ တ ဝါ အပူၤ ဂုၤ, မု တ မ့ၤ လာ တာ် ငး ယၢ် အ လီၤ မ့ၤ ဂုၤအ ကိၤ;

၅. က ဟံး န့ၤ က ယၢ် မ့ၤ ဂုၤ ဝီ လာ အ လီၤ အိ၍ တ ဖၣ် လာ တာ် က မၤ လီၤ မၤ ကွံၣ် တာ် စု ဆူ၍ ခိ၍ တ ကး အ က့ၢ် အ ဂီၤ အ က လုၣ် က လုၣ် ထီ ခါ ပိၣ် မုၣ် ငိး က ဟ့ၣ် စိ ဟ့ၣ် က မိၤ ထီၣ် ပိၣ် မုၣ် ငိး ငး ဆူၣ် ထီၣ် အဝဲ သု၍ အ မ့ၤ ကျီၤ ဝဲၤ ကွံၣ် တာ် သ ဘျီ ငိး က နီ သ ဒါ ငိး စိၣ် က ဖိ ထီၣ် တာ် မုၣ် လာ သး စု ဘဉ် က ယၢ် မ့ၤ ပုၤ ဟီၣ် ခိ၍ ဖိ နွဲး ယၢ် တ ဖၣ် ငိး ဂံၤ ခိ၍ ထံး တာ် သဘျီ အ လာ အ ပုၤ နီ သိး က မၤ စၢၤ ပိၣ် မုၣ် ငိး ပိၣ် မုၣ်ဖိ သု၍ တ ဖၣ် လာ က နီ သ ဒါ ကွံၣ် အ သး လာ တာ် စု ဆူ၍ ခိ၍ တကး က သု အ ကိၤ;

၆. က ထဲး ဂံၤ ထဲး ဘါ အါ ထီၣ် လာ က ငး အိ၍ ထီၣ် ငိး မု တ မ့ၤ မၤ ဂုၤ ထီၣ် တာ် ဘျါ သဲ စး, တာ် ကူၣ် ဘဉ် ကူၣ် သ့, ပုၤ ဂုၤ ဝီ အ တာ် ဖံး တာ် မၤ ငိး တာ် အိ၍ ထွဲ မၤ စၢၤသု၍ တ ဖၣ် နီ အ မ့ၤ တာ်ဟူး တာ် ဂဲၤ တ ဖၣ် လာ အ နီ သ ဒါ ဆိ တာ် စု ဆူ၍ ခိ၍ တ ကး ထီ ခါ ပိၣ် မုၣ်, တာ် သု၍ တ ဖၣ် အံၤ က ပုၣ် ယုၣ် ငိး တာ် တူၢ် လီၣ် တာ် ဘျါ သဲ စးအ သိ ငိး တာ် ကွံၣ် ထွဲ သ မံ သ မိး ဝဲ ဒုၣ်တာ်မၤ ထွဲ တာ် ဘျါ သဲ စး တဖၣ် , တာ် ရၤ လီၤ တာ် ဂုၤ တာ် ကျီၤ တဖၣ် , တာ် မၤ ယုၣ် မၤ သကိး တာ် တ ပ ယုၣ် ယီ ငိး ပုၤ ဟူး ဂဲၤ ဖိ လာ အ အိ၍ လာ လီၤ က ဝါ အ ပူၤ တဖၣ်, ငိး တာ် ငး သု ထီၣ် ဘဉ် ထီၣ် ပုၤ ဘဉ် မူ ဘဉ် ခါ လာ အ မၤ တာ် ဘဉ် ထွဲ တာ် ဘျါ သဲ စး, စံၣ် ညီၣ် ပီ တု ငိး ပၤ ကီၤ တာ် မၤ တဖၣ်, ပုၤ မၤ တာ် ဖိ လာ ပုၤ ဂုၤ ဝီ ငိး ဆူၣ် ချ့ ဂုၤ ဝီ တ ဖၣ်;

၇. က မၤ ဆူၣ် ထီၣ် တာ် မၤ သကိး တာ် လာ ထံ ကီၤ တ ဖၣ် အ ဘဉ် စၢၤ ငိး အ သိး အ ကျါ, လာ အ မ့ၤ ဝဲ ဒုၣ် တာ် မၤ သ ကိး တာ် လာ ထံ ကီၤ ခံ ဘုၣ် အ ဘဉ် စၢၤ , ဟီၣ် က ဝါ နီၣ် အပ တီၤ ငိး ဟီၣ် ခိ၍ ငိး ဘုၣ် အ ပ တီၤ နီ သိး တာ် က ထာ ဖိၣ် န့ၤ တာ် အိ၍ ယၤ(တာ် ဖိ တာ် လံၤ, ကျီၣ် စု စံး တာ် တ ဖၣ်...)ငိး တာ် က နီၤ ဟ့ၣ် လီၣ် သး တာ် ဖံး တာ် မၤ အ တာ် သု တာ် ဘဉ် တဖၣ်, ပုၣ် ယုၣ် ငိး တာ် ဟ့ၣ် နီၤ လီၤ လီၣ် သး တာ် မၤ အ ကျီၤ အ ကျဲ ငိး တာ် လဲၤ ခီ ဖျိ လာ အ ဂုၤ က တာ် ဘဉ် ထွဲ ငိး တာ် ဟ့ၣ် တာ် သု၍ ညါ နါ ပါၤ, တာ် ငး အိ၍ ထီၣ် တာ် ဟး တဲ န့ၤ ဝဲး တာ် အ တာ် ရဲၣ် တာ် ကျဲၤ တဖၣ် နီ အ မ့ၤ တာ် မၤ တ ဖၣ် လာ အ နီ သ ဒါ ဆိ ငိး ဘုၣ် လီၤ ကွံၣ် တာ် စု ဆူ၍ ခိ၍ တကး လာ ထီ ခါ ပိၣ် မုၣ် တ ဖၣ်;

၈. က ဆိၣ် ထွဲ မၤ စၢၤ ပိၣ် မုၣ် တာ် က ရၤ က ရီ, က ရၤ သ ဘျီ (NGO), ငိး ဂံၤ ခိ၍ ထံး ပုၤ တ ဝါ တာ် က ရၤ က ရီ သု၍ တဖၣ် အ တာ်ဟူး တာ် ဂဲၤ တ ဖၣ် လာ က မၤ လီၤ မၤ ကွံၣ် တာ် စု ဆူ၍ ခိ၍ တကး ထီ ခါ ပိၣ် မုၣ် တ ဖၣ် ငိး က သု၍ ထီၣ် ငိး မု တ မ့ၤ မၤ ကျါၤ ထီၣ် ပုၣ် ဘျး ဝဲ ငိး တာ် မၤ သကိး တာ် ငိး တာ် က ရၤ က ရီ လာ ထး သု၍ တ ဖၣ်မ့ၤ ဂုၤ , က မျါၤ ငိး နီၤ တ ဂၤ ပုၤ အ တာ် က ရၤ က ရီ သု၍ တ ဖၣ် မ့ၤ ဂုၤ န့ၣ် လီၤ.

ဘဉ် တာ် မၤ အိၤ ဝဲ ဝုၤ ကွဲ ခါ တဉ်, ကီၤ အုၤ နီၣ် နံ ဂျါ လာ ကီၤ လာ ဝါ ကျိၣ် ထဲ တ ဘုၣ် စိၤ ဝဲ လါ ယုၤ အ သိ သါ ဆံ နံၣ် ခံ က ထီ လွံၤ နံၣ်န့ၣ်လီၤ.